

[Lasse Budtz]

Jeg har tidligere forsøgt at gøre opmærksom på, hvordan SDI-programmet kan stille sig i vejen for resultater på de to andre områder, man forhandler om ved de amerikansk-sovjetiske møder i Genève. Men statsministerens i realiteten stærke opbakning bag, at man fortsætter, bag fortsættelsen af disse forsøg, byder mig næsten at gøre opmærksom på, hvad det er, der står på spil. Det, der står på spil i Genève, er nedskæringer på områder, der går under betegnelsen START og INF, altså de strategiske langdistanceraketter og de europæiske mellemdistanceraketter. Faren for, at vi ikke når resultater på nedrustningsområder af denne karakter, er oplagt, selv om russerne har foreslået et moratorium eller et nationalt opstillingsstop for mellemdistanceraketterne og amerikanerne klart har udtalt, at man først og fremmest tilstræber en nedskæring af de langtrækkende raketter.

Men udviklingen gøres jo helt og aldeles afhængig af SDI, og netop SDI har USA meddelt at man ikke vil forhandle, fordi, som man siger, det kun drejer sig om forskning. Ja men man forsker jo kun af en eneste grund, og man har allerede opstillet et program på 15 specielle forsøg, som man mener man kan gennemføre inden for ABM-traktaten, altså uden at krænke den. Man tilføjer, at den dag, da prototyperne for våben eksisterer, vil man være parat til en forhandling, men hvad kan der ikke være sket inden da? Hvilke sæt af nedrustningsforhandlinger kan ikke være brudt sammen inden da?

Hvad sker der, hvis man begynder at afprøve dem, at teste dem, som det hedder teknisk? Ja, muligheden for et totalt forhandlingssammenbrud må forudses, selv om amerikanerne altså påstår, at nogle af forsøgene er inden for ABM-traktaten. At man planlægger afprøvningerne, kan man læse helt klart og åbent i den jo traditionelt meget åbne amerikanske presse, og at russerne vil gøre det samme, vil næppe overraske noget menneske, og så er en ny fase af oprustningen i gang.

Men dertil kommer, at denne udvikling kan stoppe enhver fremgang på mange andre nedrustningsområder. Hvad vil der ske i denne situation med en ny traktat, der forhindrer produktion, opstilling og anvendelse af kemiske våben, eller et forbud mod alle former for atomvåbenprøvesprængninger? De

finder jo sted underjordisk for øjeblikket. Eller hvad med forhandlingerne i Stockholm, hvor man forsøger at lave en aftale om ikke-anvendelse af vold? Som den britiske labourleder, Neil Kinnock, sagde forleden, er det ikke blot således, at SDI indleder en ny fase i våbenkapløbet; det er en ny fase i sig selv. Det vil være rimeligt at tilføje, at hvis man tænkte sig et SDI-program gennemført med blot et vist held eller en vis sikkerhed af amerikanerne, vil USA have skabt sig selv en førsteslagskapacitet på atomvåbenområdet, som modparten selvfølgelig må svare på.

For os er alle disse ting så indlysende, at vi oprigtigt troede, at der var mulighed for at blive enig med den borgerlige regering om i hvert fald nogle fælles holdninger til en række af disse problemer. Jo, vi har opdaget en vis bevægelighed hos kristeligt folkeparti, og vi håbede oprigtigt talt på en vis fornuft hos de andre regeringspartier. Nu håber og regner vi med, at regeringen vil respektere parlamentarismen og meddele, hvilken holdning dette parlaments flertal har, i NATO, hvilken holdning vi har til SDI, og når vort forslag om motiveret dagsorden forhåbentlig senere på dagen er blevet vedtaget og regeringen har efterlevet det, er socialdemokratiet selvfølgelig parat til at fortsætte arbejdet i folketingets midlertidige udvalg om sikkerhedspolitik.

Forslaget om motiveret dagsorden, som jeg har den ære at fremsætte på socialdemokratiets vegne, lyder således:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget konstaterer,

at Danmark er imod placering af våben i det ydre rum og udforskning og udvikling af dem,

at Danmark er tilhænger af bevarelsen og overholdelsen af ABM-traktaten, og

at Danmark støtter en ny traktat mellem Øst og Vest, der hindrer en militarisering af rummet,

pålægges det regeringen at arbejde aktivt for disse synspunkter i NATO og i alle andre relevante internationale organisationer.

Folketinget går derefter over til næste sag på dagsordenen.«

Anden næstformand (Povl Brøndsted):